

OCJENJIVANJE – STRUČNI IZVJEŠTAJ – DRŽAVNA MATURA 2011./2012.

- Raspored ocjenjivanja
- Priprema i organizacija
- Tipovi ocjenjivanja i provedba
- Praćenje ocjenjivanja i moderiranje

Plan ocjenjivanja pripremljen je u ožujku 2012. godine sukladno kalendaru državne mature za 2011./2012. školsku godinu. Pri planiranju vodilo se računa da organizacija ocjenjivanja bude neradnim danima kako bi se nastavnici mogli odazvati pozivu. Iako su ravnatelji škola upoznati s aktivnostima vezanim za državnu maturu, važno je uskladiti obveze nastavnika u školi i njihov angažman tijekom ocjenjivanja.

Ocjenjivanje ispita državne mature iz Matematike, materinskih jezika nacionalnih manjina (Srpski jezik, Mađarski jezik i Talijanski jezik) i stranih jezika (Francuski jezik, Talijanski jezik i Španjolski jezik) provedeno je 16. i 17. lipnja 2012. godine. Zatim je pripremljen drugi dio ocjenjivanja ispita iz svih ostalih predmeta prema rasporedu u razdoblju od 21. do 26. lipnja 2012. godine. Svi ispiti su nakon provedbe dostavljeni i zaprimljeni u Nacionalnom centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja te u sigurnosnim uvjetima i uz nazočnost zaštitarske službe pripremljeni i raspoređeni za ocjenjivanje u prostorijama Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Petračićeva 4, 10 000 Zagreb.

Za stručni dio ocjenjivanja bili su zaduženi djelatnici i djelatnice Odjela za pripremu ispitnih materijala. Educirali su i odabirali ocjenjivače, pripremali dokumente za ocjenjivače (tehničke i opće upute) i tijekom ocjenjivanja pružali stručnu podršku i nadzirali cijeli proces te posebice pratili rad ocjenjivača. Ovaj posao odrađen je uz logističku, administrativnu i tehničku podršku i pomoć drugih odjela u Nacionalnom centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja čiji je rad opisan u *Tehničkom izvještaju*.

Ocjenjivanje ispita je vrlo zahtjevan posao u kojem nastavnici na temelju pripremljenog ključa za odgovore ocjenjuju uratke učenika. Ocjenjuju se ispiti iz svih predmeta na državnoj maturi. Neki od njih imaju zadatke otvorenog tipa u kojima se vrjednuje postupak (Matematika, Fizika), a neki imaju zadatke dopunjavanja ili kratkog odgovora (Biologija, Povijest, Sociologija, Psihologija). Također, ocjenjuje se i zadatak esejskog tipa za koji su unaprijed određeni opisivači prema kojima se taj zadatak ocjenjuje. Zadatke esejskog tipa imaju ispiti iz Hrvatskog jezika, materinskih jezika nacionalnih manjina i stranih jezika te Filozofije i Etike. Ključ za odgovore i opisivače za esej pripremaju stručne radne skupine već tijekom izrade ispita i dužni su ih priložiti prilikom službene predaje ispita. Ipak, iskustveno se pokazalo da je potrebna detaljna bodovna shema nakon provedenog ispita koju članovi stručnih radnih skupina pripremaju za ovogodišnje ispite. Konačno pripremljena bodovna shema glavni je napatok ocjenjivačima, ali usprkos detaljnoj razradi i dobroj pripremi, u ispitima je tijekom ocjenjivanja moguće naći nove odgovore za koje se na licu mjesta dogovara koji je daljnji postupak i što treba napraviti s takvim odgovorima. Upravo zbog kompleksnosti ovog postupka, potrebna je i temeljita edukacija ocjenjivača

koja je ove godine provedena od 21. travnja do zaključno 16. lipnja 2012. godine. Obuku su prošle gotovo sve stručne radne skupine, osim stručnih radnih skupina onih predmeta gdje su svi ocjenjivači istodobno i članovi stručnih radnih skupina. Tijekom dva mjeseca educirani su ocjenjivači većinom na temelju ovogodišnjih provedenih ispita, što se pokazalo kao odlična praksa i dobar uvod u ocjenjivanje (detaljan opis u dokumentu *Edukacije ocjenjivača ispita državne mature 2011./2012. godine*).

Od ove godine uvedene su nove kontrolne točke kvalitete i/ili su se pojačale one koje su već prije postavljene, što je omogućilo bolji uvid u rad ocjenjivača, a time i unaprjeđenje procesa ocjenjivanja. Ovo se uglavnom odnosi na uvođenje postupka moderiranja za ispite iz svih predmeta. Za ispite u kojima je moderiranje i prije postojalo povišena je razina moderiranja, odnosno povećan je broj moderiranih ispita.

Moderiranje ispita odnosi se na praćenje, nadzor i kontrolu ocjenjivača, odnosno njihovih uradaka tijekom ocjenjivanja. Stručni koordinatori odabrali su moderatore na temelju njihovih rezultata tijekom ovogodišnje edukacije i na temelju iskustva u radu s ocjenjivačima prethodnih godina. Naravno, ovaj je odabir usuglašen s članovima stručne radne skupine koji tijekom ocjenjivanja najbliže surađuju s moderatorima. Moderatori se, ovisno o predmetu, biraju unaprijed, što je slučaj kod većine predmeta na državnoj maturi ili mogu biti predloženi tijekom ocjenjivanja, primjerice, za Politiku i gospodarstvo. Moderatori su osobe koje ne započinju svoj rad s ocjenjivanjem ispita, već isključivo prate rad ocjenjivača te preuzimaju njihove ispite i ocjenjuju ih. Kod većih odstupanja, koja su prethodno dogovorena i usuglašena s pojedinim članovima stručne radne skupine, moderator vraća zadužene ispite ocjenjivaču na ponovni pregled.

Ocjenjivanje ispita iz Matematike ima razrađen sustav te ima jednog moderatora na osam ocjenjivača koji prati njihov rad. Rad moderatora prate tzv. glavni moderatori i članovi stručne radne skupine. Tijekom ocjenjivanja konstantno se nadzire, ali i konzultira po potrebi. Ocjenjivanje ispita iz Matematike pratio je i nadzirao stručni koordinator za Matematiku te su tijekom ocjenjivanja bilježeni svi specifični slučajevi. Specifični slučajevi upisani su prema barkodovima u tablice za sve predmete te će na temelju toga i analize tih podataka biti dostavljene povratne informacije školama za unaprjeđenje procedura i provedbe ispita. Ovo se odnosi na sve predmete na državnoj maturi.

Voditeljica ocjenjivanja ispita iz Hrvatskog jezika bila je osoba s najduljim iskustvom i dobro pripremljena za ocjenjivanje. Hrvatski jezik je za svakim stolom imao jednog moderatora na deset ocjenjivača. Svi upitni eseji dostavljeni su voditeljici. U posebnim slučajevima slijedila je daljnja procedura i voditeljica je sama preuzela ocjenjivanje. Za brojanje riječi bio je zadužen stručni koordinator ili su eseji pregledani i predani članovima stručne radne skupine. Također, od ove godine uvedeno je moderiranje esejskog tipa zadatka kod svih materinskih jezika, što je utjecalo na pozornost ocjenjivača, a time i na ocjenjivanje. Sustav kontrole kroz moderiranje na ovaj način podiže razinu objektivnosti i u konačnici kvalitetu ocjenjivanja. Esejski tip zadatka se i dvostruko čita, odnosno ocjenjuje. Ako se ta dva ocjenjivanja razlikuju više od osam posto, esej se šalje na treće (konačno) ocjenjivanje.

Do sada se moderiranje provodilo samo za ispit iz Engleskog jezika, a od ove godine uvedeno je za ispite svih stranih jezika. Naime, dobra praksa ukazala je na kvalitetu ocjenjivanja i na standardizaciju

procedura te su sve stručne radne skupine upoznate s novim načinom pristupa. Moderatori za ispit iz Engleskog jezika odabrani su nakon edukacije, a moderatori za druge strane jezike bili su članovi stručne radne skupine. Na temelju dosadašnjeg iskustva i sukladno svjetskoj praksi moderirao se svaki deseti ispit. Procedura je detaljno pripremljena i ako je ocjena moderatora odstupala od ocjene ocjenjivača, ocjenjivač je upozoren da ponovno pregleda zadužene ispite. Konačnu riječ uvijek imaju članovi stručnih radnih skupina.

Stručni koordinatori pratili su i bilježili specifične slučajeve kako bi se regulirao postupak provedbe ispita u školama, ali su također pratili i rad, odnosno bilježili grješke ocjenjivača. Ocjenjivači su bili upozoreni da se tehničke pogreške ne će financijski nadoknaditi.

Ovaj postupak pokazao se iznimno važnim tijekom prvih dviju matura pa su ove godine postupak i način kontrole detaljnije razrađeni. Također, moderatorima je naglašeno da se ove godine nužno moraju posvetiti isključivo nadzoru ocjenjivanja, a ne preuzimati ispite za ocjenjivanje. Za pojedine predmete nije trebalo birati posebno osobe koje će biti moderatori jer su to bili članovi stručne radne skupine. Sustav moderatora za obvezne predmete, dakle za veliki broj ispita, razvijen je prema specifičnosti predmeta i načinu rada. Moderiranje su dosada razvijale stručne radne skupine, ali je od ove godine svaku proceduru detaljno dogovorio i odobrio Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, odnosno stručni koordinatori. Također, zamjenica ravnatelja sudjelovala je u razradi svih postupaka i nadzirala je pripremu, organizaciju i provedbu ocjenjivanja, što je pomoglo uspostavljanju hijerarhijske strukture u kojoj je na svakom koraku nazočna odgovorna osoba koja ima mogućnost odlučivanja. Ravnatelj Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja detaljno je upoznat sa svim koracima i cijelom procedurom te je uvijek nazočan kao savjetodavna i u konačnici glavna odgovorna osoba.

Ukratko, edukacija ocjenjivača, detaljna priprema svih materijala, moderiranje i stručna podrška koordinatora tijekom ocjenjivanja podigli su razinu kvalitete postupka ocjenjivanja. Time je uvećana objektivnost i valjanost postupka i u konačnici je osigurano kvalitetnije ocjenjivanje svakog pojedinog uratka. Time smo postigli naš cilj da svakom pojedinom pristupniku i učeniku osiguramo najbolje moguće uvjete u ovom dijelu ispita državne mature.

Odlična organizacija, administrativna i tehnička pomoć te podrška drugih odjela omogućile su uspješno provođenje ocjenjivanja u rekordnom vremenu uz sve kontrole i dodatne sigurnosne korake. Stoga sam posebno pismo uputila ravnatelju, načelnicama i voditeljima Odjela za organizaciju i provođenje ispita, Odjela općih poslova, Informacijsko-računalnog odjela te Odjela za logistiku. Također, moram napomenuti da su članovi stručnih radnih skupina te brojni ocjenjivači uputili pisma zahvale i čestitke za odlično odrađenu edukaciju, organizaciju ocjenjivanja, pripremu i postupak ocjenjivanja te kontinuirano praćenje i podršku djelatnika Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja na ovim poslovima.

PRILOG: broj ocijenjenih ispita državne mature 2011./2012.

Ispit	Broj ocijenjenih ispita
Mađarski jezik (materinski) - Školski sastavak (esej)	9
Srpski jezik (materinski) - Školski sastavak (esej)	133
Srpski jezik (materinski) - Test	133
Talijanski jezik (materinski) (A) - Školski sastavak (esej)	64
Talijanski jezik (materinski) (B) - Školski sastavak (esej)	65
Grčki jezik	53
Latinski jezik (A)	19
Latinski jezik (B)	59
Hrvatski jezik (A) - Školski sastavak (esej)	21676
Hrvatski jezik (B) - Školski sastavak (esej)	10167
Engleski jezik (A) - Čitanje s razumijevanjem i pisanje (esej)	15340
Engleski jezik (B) - Čitanje s razumijevanjem i pisanje (esej)	13609
Francuski jezik (A) - Čitanje s razumijevanjem i pisanje (esej)	101
Francuski jezik (B) - Čitanje s razumijevanjem i pisanje (esej)	11
Njemački jezik (A) - Čitanje s razumijevanjem i pisanje (esej)	1065
Njemački jezik (B) - Čitanje s razumijevanjem i pisanje (esej)	2140
Talijanski jezik (A) - Čitanje s razumijevanjem i pisanje (esej)	347
Talijanski jezik (B) - Čitanje s razumijevanjem i pisanje (esej)	43
Matematika (A)	10931
Matematika (B)	21256
Politika i gospodarstvo	9707
Španjolski jezik (A) - Čitanje s razumijevanjem i pisanje (esej)	79
Španjolski jezik (B) - Čitanje s razumijevanjem i pisanje (esej)	1
Fizika	8031
Glazbena umjetnost	69
Povijest	1419
Etika	62
Biologija	6614
Filozofija	323
Psihologija	3814
Logika	165
Kemija	3190
Likovna umjetnost	1183
Geografija	582
Informatika	2834
Sociologija	710
Vjeronauk	160

NACIONALNI CENTAR ZA VANJSKO
VREDNOVANJE OBRAZOVANJA